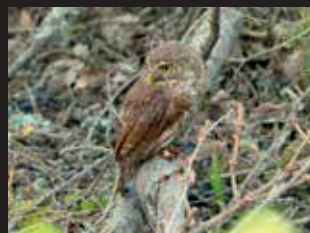

Daybok över en sparvuggla och en äckering

TEXT OCH FOTON: BALTASAR PINHEIRO

DET FINNS MÅNGA anledningar till att börja skåda fåglar. Vägarna in i skådarvärlden är förmodligen lika många som skådarna själva. Men en sak har vi alla gemensamt. Glädjen! Vi gläder oss alla åt dessa fina varelser som förgyller vår tillvaro. Det är mycket med dem vi har att vara glada åt. Vårens första fåglar och deras sångstrofer, att få njuta av en fågel som man uppskattar extra mycket eller att få se en art för allra första gången.

Ibland får man vara med om något speciellt, något som gör att man tycker sig komma närmare naturen. Då är man inte en främling, utan en del i något större. Det kan kännas som att bli insläppt i en hemlighet. Så var det för mig då jag kunde följa en sparvuggla under en period, då den så småningom skaffade sig en partner och sedan häckade i min närhet. En liten skatt som avslöjades undan för undan, i samband med att jag följde händelseutvecklingen.

2019

2 mars

Hannen observeras för första gången, spelar och visar sig fint i en grantopp.

28 mars

Han hörs spela, men ses aldrig.

13 september

Svarar på härmning.

20 september

Spelar på morgonen, första gången han hörs vid denna tidpunkt.

16 oktober

Spelar och bjuder på första höstlätet.

2 november

Ses för andra gången då den betraktar mig med sin genomborrande blick.

28 december

Hannen svarar på härmning. När jag lyckas lokalisera den för att knäppa några bilder, uppenbarar sig en uggla till sittandes bara några meter över mitt huvud. Det var honans intåg i handlingen som denna gång avslutades med att hon efter någon minut flög in i ett hackspettshål i en asp. Detta hål skulle efter flera månaders spänd väntan visa sig vara nästa års bohål.

2020

21 februari

Hannen ses en kort stund medan honan visar sig längre, samtidigt som hon lockar en del. Detta sker i bohålets närhet.

17 mars

Honan iakttas och hörs tigga efter mat i samma område som tidigare.

18 mars

Paret hörs i samband med parning cirka 300 meter söder om bohålet. Förutom att det var häftigt att höra detta, väcktes osäkerhet kring parets val av häckningsplats. Hackspettshål eftersöktes i det nya området. Ett exempel på vilka läten som hörs i samband med parning kan avlyssnas på xeno-canto, fil XC408350.

28 mars

Ordningen återställd, honan ses och tigger mat nära det första hålet.

3 april

Efter en lång dags väntan hör jag honan från bohålet och så småningom kommer hon ut. Hon sätter sig på en grangren framför bohålet, en gren som skall visa sig vara en favorit. Hon kunde med förvånansvärd skicklighet flyga från grenen direkt in i hålet, utan att stanna i öppningen. Som uppslukad av aspen.

20 april

Hannen hörs spela svagt. Det gör att honan lockar ivrigt och flyger iväg för att få kvällens

middag. Rödhake stod på menyn!

8 maj

Honan kommer ut en kort stund och sätter sig på sin favoritgren. En ruvfläck kan iakttas. Inga ungar ännu, men spänningen växer...

21 maj

Hon städar ur boet vid två tillfällen. Fjädrar från byten och spybollar pryder marken kring boträdet. Ungarna måste ha kläckts. Hon var ut en gång och satt sig på grenen. Fick matleverans, en mus, runt 21:35.

25 maj

Ungarna hörs för första gången. Detta var något som skulle visa sig vara mer av ett undantag än en regel, åtminstone de gånger jag var där. Ungarna var oväntat tysta. Honan var ut vid flera tillfällen, ibland i flera minuter, men alltid i närheten av boet. Hon städade flitigt. Vid flera tillfällen skulle hon slänga ut träbitar bland alla bytesrester. Undrar vad förklaringen till detta är!

28 maj

Honan ropar lågmält, men klart hörbart. Hon lämnar boet som ett skott och kommer tillbaka med en mus. Detta sker kring 21:30, samma tidpunkt som en vecka tidigare.

31 maj

Honan satt utanför boet en längre stund strax efter 21:30, hon lockade då och då. Hannen sågs inte till. Till slut drog hon iväg mot norr för att komma tillbaka med en mus efter tio minuter. Oklart om det var hon själv som hade

tagit bytet (i så fall det första under den tid jag varit där) eller om det var hannen som hade levererat. Kanske hade hon hört honom locka utan att jag gjorde det.

2 juni

Hon satt länge utanför boet och putsade sig. Plötsligt drog hon iväg som ett skott till hyggeskanten cirka 50 meter från boet. Där fångade hon en mus. Jag stod bara några meter från henne och vi tittade varandra djupt i ögonen. Strax flög hon till boet med musen och matade sina ungar. Hon kom senare ut med den kvarvarande halvan och satte sig på en grangren. Hon åt av musen tills hon blev mobbad av en koltrast och var tvungen att åter flyga in i bohålet.

8 juni

Honan kom till boet med en liten mus 20:32. Hon var inne i boet i cirka fem minuter för att sedan komma ut med en liten bit av bytet som hon själv åt upp. Hon satt några minuter i en gran cirka tio meter från boet innan hon plötsligt försvann vid ett oöväntat tillfälle.

14 juni

Ganska snart efter min ankomst till boplatsen, hörs unge/ungar flaxa med vingarna inne i boet. Efter en stund kommer honan med en sork och lockar flitigt. Svar kommer från en gran i närheten och det är uppenbart att åtminstone en unge har lämnat boet. I samband med matningen lyckas jag se tre ungar. Samtidigt hörs en fjärde.

15 juni

Minst fem ungar. De är svårräknade då de redan är duktiga på att flyga (en av dem ses glidflyga flera meter bland trädkronorna) och de håller sig högt upp i träden. Cirka 21:30 hörs hanen ropa en bit bort och honan flyger iväg direkt. Hon kommer tillbaka efter några minuter med en sork i klorna. Hon flyger runt i trädkronorna och gör även ett kort besök i boet. Förefaller att medvetet samla ungarna högt upp i en gran och matar dem sedan en efter en. Detta gör hon genom att stycka bytet och dela den bland småttingarna. Något som är överraskande eftersom andra ugglearter lämnar hela byten till sina utflugna ungar som slukar dem hela. (Inspelning av ungarnas tigglate finns på [xeno-canto, fil XC568808](#)). Häftigt! Detta var sista gången jag såg sparvugglorna. Jag var där en vecka senare, men varken såg eller hörde något av dem.

Slutord

I april, då sparvugglorna hade påbörjat häckningen, började man avverka skog kring boet. Detta väckte två frågor hos mig. Den första är av mer generell och filosofisk karaktär: I en tid där miljö- och naturvårdsfrågor är mer aktuella än någonsin, är det inte ett etiskt övertramp att fälla skog när de flesta djur har ungar? Den andra frågan är av mer existentiell (inte minst för sparvugglorna!) natur: Hur påverkar årets avverkning ugglornas häckningsförsök kommande år? Kommer de att vilja häcka i samma bohål? Tiden får ge svar på båda dessa frågor.

Kontakt: baltasar.pinheiro@gmail.com